

МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

УДК 371.134:796(07)

Сергій Карасевич, викладач кафедри спортивних дисциплін
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

У статті обґрунтовано розроблену нами модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі складається із блоків: методологічно-цільового (мета, завдання, підходи, принципи), змістово-процесуального (етапи, зміст, форми, методи, засоби, технології) і оцінно-результативний (критерії, показники, рівні, результат). Доведено, що всі елементи моделі з підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі взаємопов'язані і взаємозумовлені, що підтверджує її цілісність і системність.

Ключові слова: модель, майбутні учителі фізичної культури, підготовка майбутнього вчителя, фізкультурно-спортивна діяльність.

Лит. 12.

Сергей Карасевич, преподаватель кафедры спортивных дисциплин
Уманского государственного педагогического университета имени Павла Тychины

МОДЕЛЬ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ К ФИЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ШКОЛЕ

В статье обосновано разработанную нами модель подготовки будущих учителей физической культуры к физкультурно-спортивной деятельности в общеобразовательной школе, которая состоит из блоков: методологически-целевого (цель, задачи, подходы, принципы), содержательно-процесуального (этапы, содержание, формы, методы, средства, технологии) и оценочно-результативного (критерии, показатели, уровни, результат). Доказано, что все элементы модели по подготовке будущих учителей физической культуры к физкультурно-спортивной деятельности в общеобразовательной школе взаимосвязаны и взаимообусловлены, что подтверждает ее целостность и системность.

Ключевые слова: модель, будущие учителя физической культуры, подготовка будущего учителя, физкультурно-спортивная деятельность.

Serhiy Karasyevych, Lecturer of the Sports Disciplines Department
Uman Pavlo Tychyna State Pedagogical University

THE MODEL OF TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL CULTURE TO THE SPORTS ACTIVITIES IN SECONDARY SCHOOL

The article develops a model of training of future teachers of physical culture to the sports activities in secondary school that consists of the blocks: the methodological and target (a goal, objectives, an approaches, principles), a substantial procedure (stages, a content, forms, methods, tools, technology) and the productive (criteria, indicators, levels, a result). It is proved that all elements of the model of training of future teachers of physical culture to the sports activities in secondary school are interrelated and interdependent, which confirms its integrity and consistency.

Keywords: a model, a future teacher of physical culture, the training of future teacher of physical culture and sports activities.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день все більшої перспективи в наукових дослідженнях набуває моделювання як один з методів наукового пізнання і практичного перетворення дійсності. Під “моделюванням” науковці розуміють: метод дослідження об’єктів на їх моделях; побудову і вивчення моделей реально існуючих предметів і явищ; спеціально спроектований педагогічний об’єкт, що має необхідний ступінь схожості з вихідним, адекватний цілям дослідження; систему, яка,

відтворюючи об’єкт дослідження, здатна його замінити, надати уявлення про суттєво важливі характеристики педагогічного явища, системи, ситуації; явище, предмет, знакове утворення чи умовний образ, що знаходиться в деякому співвідношенні до об’єкта, який вивчається, і здатний замінювати його у процесі дослідження, надаючи інформацію про об’єкт (С. Аверинцев, Ю. Чабанський, Н. Белікова, Є. Вітун, В. Видрін, С. Гаркуша, С. Гончаренко, Б. Грабовецький, В. Звягинський, С. Єремєєв, Г. Михайлинин,

МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

А. Москалева, М. Носко, С. Омельченко, І. Поташнюк, О. Рудницька, З. Черних, В. Штофф).

У нашому дослідженні використання моделі дозволяє зберегти уявлення про предмет вивчення як про цілісне явище, що полегшує проникнення в його сутність.

Метою статті є структурування та розкриття складників моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі.

Виклад основного матеріалу. Модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі представляє собою педагогічну систему, що включає взаємопов'язані структурні блоки: методологічно-цільовий, змістово-процесуальний і оцінно-результативний.

Методологічно-цільовий блок моделі виконує функцію наукового обґрунтування поставленої проблеми і відображає запланований результат навчання (через мету і завдання) та методологічну основу дослідження, що включає підходи і принципи підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі.

Для успішного досягнення поставленої мети необхідне вирішення ряду взаємопов'язаних завдань. Основними з них є: оволодіння студентами теоретичними знаннями в галузі фізичної культури, формування позитивного ставлення і потреби в організації фізкультурно-спортивної роботи в професійній діяльності; створення умов для творчої активності студентів у проведених заходів фізкультурно-спортивного характеру; вдосконалення фізичної культури студентів; формування у них педагогічних умінь і навичок проведення фізкультурно-спортивних заходів з метою використання їх у подальшій професійній діяльності.

В основу проектування моделі, відповідно до її мети, були покладені методологічні підходи, що відповідають специфіці розв'язуваної проблеми. До таких підходів, на нашу думку, належать системний, особистісно-діяльнісний, культурологічний та контекстний.

З позиції системного підходу (О. Абдуліна, С. Єремєєв, В. Платонов, В. Сластьонін) підготовка майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі сприймається як цілісна система, усі компоненти якої тісно пов'язані та взаємодіють між собою, кожний із яких є системним утворенням.

Доцільність застосування системного підходу пояснюється тим, що:

1) особистість студента повинна розвиватися в цілісному інтегрованому педагогічному процесі, в якому всі компоненти максимально взаємопов'язані;

2) відбувається об'єднання зусиль суб'єктів виховання, що сприяє підвищенню ефективності педагогічного впливу;

3) створена система містить традиційні форми і способи побудови діяльності, які впливають на особистість, як правило, більш ефективно, а витрат вимагають менше;

4) спеціально моделюються умови для самореалізації і самовираження особистості студента, педагога, що сприяє їх творчому самовираженню і особистісному зростанню, гуманізації ділових і міжособистісних відносин [10, 7].

Особистісно-діяльнісний підхід (О. Бондаревська, В. Гульчєвська, А. Кузнєцова, В. Попков, Ю. Сенько, В. Серіков, І. Степанов, О. Трофимов, А. Шиміна) передбачає перетворення студентів в активних суб'єктів професійної підготовки, які не тільки виступають співорганізаторами цього процесу, але й беруть на себе відповідальність за її результати.

У нашому дослідженні вибір особистісно-діяльнісного підходу обумовлений тим, що він передбачає створення умов для самоактуалізації та особистісного зростання майбутнього вчителя фізичної культури, формування активності студентів за рахунок суб'єкт-суб'єктних відносин з педагогами, єдності зовнішніх і внутрішніх мотивів, а також формування установки на фізичне виховання молодого покоління як особистісно значущої.

Розглядаючи особистісно-діяльнісний підхід як єдність його особистісного і діяльнісного складників, відзначимо, що перший співвідноситься з особистісним або, особистісно зорієнтованим (Е. Зеєр, І. Степанов, Н. Сміт) підходом в освіті. Відповідно до цього підходу в центр освіти ставиться особистість студента, забезпечення комфортних, безконфліктних і безпечних умов її розвитку, реалізації її природних потенціалів.

Отже, під особистісно зорієнтованим підходом прийнято розуміти методологічну орієнтацію в педагогічній діяльності, що дозволяє за допомогою опори на систему взаємопов'язаних понять, ідей і способів дій забезпечувати і підтримувати процеси самопізнання, самореалізації особистості студента, розвитку його індивідуальності. У цьому визначенні, виражена сутність підходу і виділені найбільш важливі його аспекти: особистісно зорієнтований підхід є, перш за все, орієнтацією в педагогічній діяльності; він представляє собою комплексне утворення, що складається з понять, принципів і способів

МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

педагогічних дій; цей підхід пов'язаний з прагненням педагога сприяти розвитку індивідуальності студента, прояву його суб'єктних якостей.

Діяльнісний аспект особистісно-діяльнісного підходу означає погляд на педагогічні процеси з позицій теорії діяльності. Основна ідея діяльнісного підходу пов'язана не з самою діяльністю як такою, а з діяльністю як засобом становлення і розвитку суб'єктності особистості. Тобто в процесі і результаті використання форм, прийомів і методів виховної роботи, на думку В. Попкова, народжується не "робот", навчений і запрограмований на певний вид діяльності, а людина, здатна вибирати, оцінювати, програмувати, конструювати ті види діяльності, які адекватні її природі, задовольняють її потреби в саморозвитку, самореалізації [11, 67].

Процес формування особистості здійснюється в діяльності і обумовлений якістю останньої, що і становить суть концепції діяльнісного підходу.

Сутність діяльнісного підходу, на думку О. Трофимова, передбачає організацію і управління цілеспрямованою навчально-виховною діяльністю студента в загальному контексті його життєдіяльності спрямованості інтересів, життєвих планів, ціннісних орієнтацій, розуміння сенсу навчання і виховання, особистісного досвіду в інтересах становлення суб'єктності студентів [12, 64].

Крім того, розгляд сукупної системи діяльності, дозволяє зробити висновок, що спеціально перетворена фізкультурна діяльність досить повно відповідає основним методологічним вимогам до провідної діяльності, оскільки в її внутрішній формі виникають і диференціюються інші види діяльності (гра, навчання, праця і спілкування), формуються і перебудовуються психічні, біологічні та фізичні процеси, здійснюються зміни особистості, пов'язані із відповідним віком, соціальними і особистісними потребами.

Культурологічний підхід забезпечує спрямування майбутніх учителів фізичної культури до використання різних видів фізкультурно-спортивної роботи у професійній діяльності на опанування кращими здобутками загальнолюдської й національної культури. Культурологічний підхід до вивчення проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі передбачає єдність впливу всіх компонентів на особистість майбутнього вчителя. Як зазначає І. Нікулін, формування готовності до діяльності та розвиток особистості майбутнього вчителя передбачає взаємозв'язок,

взаємовплив і взаємозумовленість структурних компонентів, стійкі закономірні відносини між ними [8, 71].

Культурологічний підхід дозволяє розглядати фізичну культуру на широкому загальнокультурному тлі вузівського соціуму, визначаючи інтеграцію загальної і професійної культури особистості. На нашу думку, освіта в сфері фізичної культури виступає як умова культурного розвитку особистості майбутнього педагога, зростання творчого потенціалу та індивідуальності.

Контекстний підхід, на думку В. Валієвої, спрямований на аналіз потреби і досягнутого рівня професійної компетентності, постановку цілей та завдань, відбір і редагування матеріалу, створення обстановки, адекватної майбутній професійній діяльності [2, 77].

У нашому дослідженні використання контекстного підходу дозволяє забезпечити послідовне, безперервне і систематичне наближення студента до самостійної майбутньої діяльності як вчителя фізичної культури, ґрунтуючись на трансформації навчальної діяльності в навчально-експериментальну, зокрема фізкультурно-спортивну.

У процесі розробки моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі розглядалися дидактичні принципи. Нами були виділені ті з них, які в найбільшій мірі дозволяють відобразити залежність, що існує між об'єктивними закономірностями навчального процесу та результатами досягнення цілей навчання і виховання студентів ВНЗ: принцип гуманізації, системності і послідовності, індивідуалізації, принцип усвідомленої перспективи. Всі перераховані принципи відображають особливості побудови освітнього процесу підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі. Для ефективного здійснення цього процесу необхідна реалізація сукупності всіх перерахованих принципів.

У структуру моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі включено змістово-процесуальний блок, який відображає зміст процесу цієї підготовки.

Змістовий складник забезпечується змістом освіти, необхідним для підготовки майбутнього фахівця до професійної діяльності відповідно до конкретних освітніх завдань.

Модель апробована в рамках навчальних дисциплін "Теорія і методика фізичного

МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

виховання”, дисциплін базових фізкультурно-спортивних видів “Легка атлетика з методикою навчання”, “Гімнастика з методикою навчання”, “Спортивні ігри з методикою навчання”, “Рухливі ігри з методикою навчання”, “Лижний спорт з методикою навчання”, “Плавання з методикою навчання”, спецсеминару “Організація і методика проведення фізкультурно-спортивної роботи в школі”.

Важливим компонентом підготовки студентів ВПНЗ до фізкультурно-спортивної роботи в школі є форми організації навчально-виховного процесу: аудиторні та позааудиторні.

Виокремлено такі аудиторні форми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі: лекції, семінарські та практичні заняття, самостійна та індивідуальна робота, консультації та позааудиторні форми: педагогічна практика, студентська науково-дослідна робота, конференції, олімпіади, тренувальні заняття з видів спорту, фізичні вправи в режимі дня, саморозвиток в фізкультурно-спортивній діяльності та у професійній готовності; масові оздоровчі, фізкультурні і спортивні заходи. Самостійні заняття студентів у фізкультурно-спортивній діяльності дозволяють збільшити загальний час занять фізичними вправами, сприяють кращому засвоєнню навчального матеріалу, прискорюють процес фізичного самовдосконалення, є одним із шляхів впровадження фізкультурно-спортивної діяльності в побут і відпочинок студентів. Масові оздоровчі фізкультурні і спортивні заходи передбачають широке залучення студентів до регулярних занять з фізкультурно-спортивного спрямування, а також розвиток позитивного ставлення до фізкультурно-спортивної діяльності, зміцнення здоров'я, саморозвиток студентів, фізичної і спортивної підготовленості студентів. Ці форми взаємопов'язані, доповнюють одна одну і є єдиним процесом фізичного самовдосконалення.

Форми організації навчального процесу з фізичної культури можуть бути різними: традиційною, секційною, змішаною або клубною. Першочергове значення набуває формування у студентів переконання в необхідності регулярного використання різноманітних форм фізичного виховання та масового спорту протягом всього періоду навчання у ВНЗ. Зміст і обсяг відповідних занять повинен визначатися на підставі науково обґрунтованих норм для студентської молоді, наявних мотивів і цінностей, з урахуванням характеру рухової активності студента у навчанні та майбутній професійній діяльності.

До змістово-процесуального блоку моделі входять методи навчання і виховання. З нашої точки зору найбільш ефективним і перспективним в останні роки є управлінський підхід до розробки і класифікації методів навчання і виховання. При виборі методів ми спиралися на праці Ю. Бабанського, І. Лернера, І. Підласого, М. Скаткіна, В. Сластьоніна. Вибір визначався комплексністю застосування цих методів навчання, що дозволило в повній мірі реалізувати зміст навчального процесу в підготовці майбутніх учителів до фізкультурно-спортивної роботи в школі.

У наших дослідженнях ми скористалися класифікацією запропонованою Ю. Бабанським, який виділяє три великі групи методів: методи організації і здійснення діяльності, методи стимулювання і мотивації, методи контролю і самоконтролю [9].

На наш погляд, ідею управлінського підходу Ю. Бабанського можна перенести і на методи фізичного виховання. Крім цього, організація, стимулювання і контроль не вичерпують всіх методів роботи з підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі.

У всьому різноманітті методів педагогічного впливу в процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі особливо актуальними є такі методи, як роз'яснення, дискусія, створення проблемних ситуацій і ситуацій успіху, метод моделювання, діалоговий метод, дидактичні та рольові ігри.

Складником змістово-процесуального блоку моделі є засоби навчання. У процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі використовуються такі засоби: фізичні вправи, тренажерні пристрої та засоби особистої гігієни.

Основним засобом підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі є фізичні вправи, як “сукупність рухових дій, що реалізуються в фізкультурно-спортивній діяльності відповідно до принципів освіти в сфері фізичної культури і процесу формування фізичної культури особистості (тобто формування всіх сторін особистості: її тілесності і духовності; біологічних і соціальних начал; розв'язання окремих завдань навчання, виховання і розвитку)” [5, 61].

Психологічні засоби знімають нервово-м'язеву напругу і стан пригніченості, викликані

МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

невдачами, негараздами в роботі, конфліктами, колегами, керівництвом. Реалізація психологічних засобів здійснювалася переважно методами аутотренінгу і психогігієнічної саморегуляції. Найважливішим психологічним засобом є сприятливий психологічний клімат у педагогічному колективі, взаєморозуміння [3, 58].

З медико-біологічних засобів фізкультурно-спортивної діяльності С. Жумагамбетов пропонує використовувати фізичні засоби масаж, баню, водні процедури, електропроцедури тощо [3, 59].

Існують інші підходи до класифікації фізичних вправ (Б. Ашмарін, В. Лук'яненко, Л. Матвеев та ін.). Найбільш поширеною є класифікація, в основу якої були покладені історично сформовані системи засобів фізичного виховання. Вона включає гімнастику, ігри, туризм, спорт.

Змагальними засобами фізичної культури, що відтворюють умови спортивних змагань С. Жумагамбетов визначає змагання, ігри, конкурси [3, 55].

Засобами фізичної культури Н. Назарова визначає різноманітні фізичні вправи (легка атлетика, гімнастика, спортивні та рухливі ігри, туризм, природні сили природи); окремі елементи (техніка бігу, ведення м'яча, перекид вперед); комплекси (загальнокорекційні вправи, дихальні вправи) або комбінації (акробатична, на окремих снарядах), спрямовані на фізичний та духовний розвиток особистості, на зміцнення і збереження її здоров'я [7, 40].

У процесі виділення засобів фізичної культури, що використовуються в процесі фізкультурно-спортивної діяльності, ми за основу взяли підхід С. Коровіна, за яким засоби фізичної культури розділяються на: загальнопідготовчі (загальні), спеціальні вправи, природні і гігієнічні, допоміжні і додаткові [5, 61].

Загальнопідготовчі фізичні вправи забезпечують всебічність рухової підготовленості, формування готовності до тривалих фізичних навантажень, розвиток здатності до координації дій. До складу цих вправ С. Жумагамбетов включає різноманітні рухові дії з різних видів спорту легка атлетика, спортивна гімнастика, ковзанярський спорт, спортивні та рухливі ігри та ін. [3, 54].

До загальних фізичних вправ відносимо:

- легку атлетику, в основі якої лежать природні рухи людини – ходьба, біг, стрибки й метання, що сприяють удосконаленню життєво важливих умінь і навичок, а також морально-вольові якості: завзятість у досягненні мети, уміння переборювати труднощі, силу волі й ін.;

- виконання вправ з партнером (із предметами та без них), з навантаженням;

- аеробіку, яка дає змогу використовувати час проведення занять з максимальною користю, поєднуючи у собі формування ряду важливих якостей: витривалість, силу, гнучкість, координацію рухів, просторову орієнтацію, увагу, пам'ять, слух та ін.

До спеціальних вправ включаємо: спортивні ігри, комбіновані вправи та естафети із застосуванням елементів спортивних ігор; настільний теніс, плавання, вітрильний спорт, використання тренажерів.

До природних і гігієнічних засобів відносимо природні сили природи (сонце, повітря, вода), фактори гігієни (особиста гігієна, режим харчування, сон тощо) і навколишнє середовище (географічні, кліматичні, соціальні умови).

До допоміжних засобів включаємо: гірські лижі, пейнтбол (інтерес викликає в першу чергу у чоловіків), шейпінг (інтерес викликає в першу чергу у жінок), роликові ковзани і скейтборд, секції східних єдиноборств, великий теніс і бадмінтон, гирьовий спорт і пауерліфтинг тощо.

Принцип оздоровчої спрямованості фізичної культури конкретизується у фізкультурно-оздоровчих технологіях. Практичним виявленням фізкультурно-оздоровчих технологій в фізичному вихованні є різноманітні фітнес-програми. Фітнес-програми як форми рухової активності спеціально організовані у вигляді групових та індивідуальних занять, мають як оздоровчо-координаційну спрямованість (зниження ризику розвитку захворювань, досягнення та підтримання певного рівня рухових якостей), так і передбачають мету, яка пов'язана з розвитком здібностей до рішення рухових та спортивних задач на високому рівні. В структурі будь-якої фітнес-програми виділяють такі частини: розминка, аеробна частина, кардіореспіраторний компонент, силова частина, компонент розвитку гнучкості, заключна частина. Найбільш поширеними, на думку О. Артемович, є фітнес-програми, які створені на використанні видів рухової активності аеробної направленості [1].

До фітнес-програм аеробної направленості відносяться: роуп-скіпінг, памп-аеробіка, слайд-аеробіка, фітбол-аеробіка, шейпінг, степ-аеробіка, аквафітнес.

Фахівець у галузі фізичного виховання та спорту С. Єрмаков наголошує, що підготовка спеціалістів у сфері фізичної культури передбачає наявність певного інформаційного забезпечення освітнього процесу [4].

Інформаційне забезпечення навчального процесу підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності

МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

у загальноосвітній школі включає індивідуальне та колективне отримання наукової, навчально-методичної, пізнавальної інформації з використанням сучасних комп'ютерних технологій: діалогова комунікація off-line і on-line (e-mail, ICQ) дає можливість обміну листами між всіма користувачами комп'ютерів, підключених до Інтернету; полілогова комунікація off-line і on-line (конференції, форуми, чати) – асинхронне комунікативне середовище, яке використовується для співробітництва викладачів і студентів та є певним структурованим форумом, на якому можна в письмовій формі висвітлити свої думки, своє бачення тієї чи іншої проблеми, задати питання і прочитати репліки інших учасників; використання хмароорієнтованого компонента на базі платформи віртуального web-орієнтованого середовища Moodle з навчально-методичним наповненням відповідного циклу дисциплін, включаючи демонстрацію якісної педагогічної справи майстрів з усього світу тощо; урахування типових ІТ-звичок студентів спеціальності “Фізичне виховання” через створення в існуючих соціальних мережах інтернет-сторінок викладачів.

Отже, засобами фізкультурно-спортивної діяльності майбутніх педагогів є засоби наочності (друковані та електронні навчальні посібники; мультимедійні презентації; фото-, кіно- та відеоматеріали); тестування (паперове й комп'ютерне), фізичні вправи; технологіями інформаційно-комунікаційні технології (електронний сайт, Інтернет-ресурси, мультимедійні презентації тощо), фізкультурно-оздоровчі технології (фітнес програми).

Запропонована нами модель включає базовий, практично-технологічний і корекційно-розвивальний етапи підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

На першому етапі (базовому) здобуваються теоретичні знання, які є базовими, формуються початкові професійні вміння і навички та позитивне ставлення до педагогічної діяльності, підвищується рівень фізичного розвитку і фізичної підготовленості студентів. Перший етап, відповідає першому курсу, який Л. Лубишева визначає як етап фізкультурно-спортивної орієнтації [6].

Форма занять під час першого етапу – переважно групова, яка застосовується під час лекцій, семінарських і практичних занять, самостійної роботи студентів.

На другому етапі передбачалося активне формування професійно-педагогічних умінь і навичок на основі інтегративних зв'язків професійно орієнтованих дисциплін, розвиток

професійно значущих здібностей і якостей. Метою цього етапу підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі є формування у студентів необхідних знань, умінь і навичок щодо впровадження різних видів фізкультурно-спортивної діяльності в практику роботи складних загальноосвітніх навчальних закладів.

Другий етап відповідає другому і третьому курсу, в рамках якого реалізуються різні види підготовки в обраному виді спорту.

Форма занять на другому етапі переважно мікрогрупова, яка застосовувалася під час лекцій, семінарських і практичних занять, педагогічної практики, самостійної роботи. Студенти отримували завдання з підготовки та проведення окремого фрагмента тренування. Всю роботу, починаючи з підготовчого етапу до заключного (обговорення проведеного заняття), виконують студенти мікрогруп, допомагаючи один одному в складних ситуаціях.

Третій етап (корекційно-розвивальний) підготовки майбутнього вчителя фізичної культури характеризується оцінкою рівня їх готовності майбутніх фахівців. Змістом цього етапу є: формування готовності майбутнього вчителя фізичної культури на основі інтегрування умінь і навичок, оцінка рівня сформованості критеріїв готовності.

Формою проведення занять на цьому етапі є індивідуальна для поглиблення професійних знань, вдосконалення тренерських умінь і навичок під час практичних занять, педагогічної практики, самостійної роботи студентів.

Упродовж визначених етапів здійснювалося формування готовності студентів до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі.

Оцінно-результативний компонент моделі включає критерії та рівні готовності майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі. Ми виділяємо три рівні готовності до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі: низький, середній і високий. Кожен з цих рівнів взаємодіє з попереднім і наступним.

Висновки і перспективи дослідження. Отже, розроблена нами модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі складається із блоків: методологічно-цільового (мета, завдання, підходи, принципи), змістово-процесуального (етапи, зміст, форми, методи, засоби, технології) і оцінно-результативний (критерії, показники, рівні, результат).

МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

Всі елементи моделі з підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі взаємопов'язані і взаємозумовлені, що підтверджує її цілісність і системність.

1. Артемович О.І. Вплив різних видів фізкультурно-спортивних занять на рівень фізичного здоров'я підлітків / О.І. Артемович // Сучасні проблеми фізичного виховання та спорту школярів і студентів України: IV Всеукр. наук. студ. конф., 22 – 23 квіт. 2004 р.: матеріали. – Суми: СумДПУ, 2004. – С. 178 – 183.

2. Валиева В.К. Формирование готовности студентов педвузов к физкультурно-оздоровительной и спортивно-массовой работе в общеобразовательной школе: дисс. ... кандидата пед. наук: 13.00.08 / Валиева Валентина Кузьминична. – Чебоксары, 2006. – 245 с.

3. Єрмаков С.С. Наукові інформаційні аспекти фізкультурної освіти / С.С. Єрмаков // Актуальні проблеми фізкультурної освіти: II електрон. наук. конф., 18 трав. 2008 р.: матеріали. – Х.: ОВС, 2006. – С. 3 – 6.

4. Жумагамбетов С.С. Профессиональная адаптация учителя средней общеобразовательной школы в процессе физкультурно-спортивной деятельности: дисс. ... кандидата пед. наук: 13.00.08 / Жумагамбетов Серик Смагулович. – Магнитогорск, 2004. – 161 с.

5. Коровин С.С. Методологические и психолого-

педагогические предпосылки ППФК / Коровин С.С. – Оренбург: ОГПУ, 1997. – 184 с.

6. Лубышева Л.И. О программных основах вузовского физкультурного воспитания / Л.И. Лубышева, Г.М. Грузных // Теория и практика физической культуры. – 1990. – № 3. – С. 42 – 44.

7. Назарова Н.Н. Физкультурно-спортивная деятельность подростков в инновационном образовательном учреждении: дисс. ... кандидата пед. наук: 13.00.04 / Назарова Наталия Николаевна. – Шуя, 2009. – 257 с.

8. Никулин И.Н. Подготовка будущего учителя к физкультурно-рекреативной деятельности с учащимися общеобразовательной школы: дисс. ... кандидата пед. наук: 13.00.08 / Никулин Игорь Николаевич. – Белгород, 2000. – 212 с.

9. Педагогика: учеб. пособ. / под ред. Ю.К. Бабанского. – [2-е изд., доп. и перераб.]. – М.: Просвещение, 1988. – 478 с.

10. Платонов В.Н. Актуальные проблемы высшей школы и пути рестройки физкультурного образования / В.Н. Платонов // Теория и практика физической культуры. – 1990. – № 4. – С. 5 – 10.

11. Попков В. А. Дидактика высшей школы: учеб. пособ. / В.А. Попков, А.В. Коржуев. – [2-е изд., испр. и доп.]. – М.: Академия, 2004. – 192 с.

12. Трофимов О.Б. Подготовка будущих учителей физической культуры к тренерской деятельности (на примере спортивной гимнастики): дисс. ... кандидата пед. наук: 13.00.08 / Трофимов Олег Борисович. – Пенза, 2010. – 163 с.

Стаття надійшла до редакції 08.12.2016

“Для краси і здоров'я необхідні не лише освіта в галузі науки і мистецтва, а й заняття фізичними вправами, гімнастикою”.

Платон
давньогрецький філософ

“Найкорисніше було б для здоров'я людини, якщо б фізична і розумова праця поєднувались в її діяльності”.

Костянтин Ушинський
видатний педагог

“Неможливо – це всього лише гучне слово, за яким ховаються маленькі люди. Їм простіше жити в звичному світі, ніж знайти в собі сили щось змінити. Неможливе – це не факт. Це тільки думка. Неможливе – це не вирок. Це виклик. Неможливе – це шанс проявити себе. Неможливо – це не назавжди. Неможливе можливо”.

Махатма Ганді
індійський державний і політичний діяч

